

“SHODH” (Scheme Of
Developing High quality
research)

ગુજરાત સરકાર

શિક્ષણ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક:બજટ/૨૦૧૯/ન.બા.૬૪૭/ખ-૧

સચિવાલય,ગાંધીનગર

તા. ૦૫/૦૮/૨૦૧૯

આમુખ:

ગુજરાત રાજ્યમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ ક્ષેત્રે વિદ્યાર્થીઓને ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધન માટે પ્રોત્સાહન પૂરૂ પાડવા માટે ગુજરાત સરકાર હંમેશા પ્રયત્નશીલ છે. સંશોધન અને નવીનીકરણ વિશ્વના, દેશના, રાજ્યના, સમાજના વિકાસ માટે ખુબ જ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. સાંપ્રત સમયમાં સંશોધન અને નવીનીકરણ વગર દેશનો અને રાજ્યનો વિકાસ કરવો લગભગ અશક્ય છે. સંશોધન અને નવીનીકરણને જો શિક્ષણ સાથે સાંકળવામાં આવે તો સૌથી વધુ ફાયદો યુનિવર્સિટી અને કોલેજોમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ મેળવી શકશે. દેશમાં અને રાજ્યમાં આવેલ યુનિવર્સિટીઓ હંમેશા સંશોધન ક્ષેત્રે કેન્દ્ર સ્થાને રહેલ છે. આજના સાંપ્રત સમયમાં રીસર્ચ, ઇનોવેશન, વૈજ્ઞાનિક અને ટેકનોલોજીકલ ઉપકરણોની વૃદ્ધિ થયેલ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓ પણ અદ્યતન માહિતી સાથે સજ્જ રહે તે જરૂરી છે. આ માટે દરેક માન્ય સરકારી/સેક્ટોરલ/ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ ખાતે સંશોધન માટે પી.એચ.ડી. નો કોર્સ ચલાવવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓને ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધન માટે પી.એચ.ડી.ની ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરવા માટે આર્થિક સહાય મળવાથી આવક કે નાણાંકીય ઉપાર્જન કરવાનો પ્રશ્ન રહેશે નહીં. આ આર્થિક સહાય દ્વારા તેઓ જરૂરી પુસ્તકો અને નાના ઈક્વિપમેન્ટની ખરીદી કરી શકે છે તથા ટ્રાવેલ અને ફિલ્ડ વર્ક કરી અલગ અલગ સ્થળે રૂબરૂ મુલાકાત લઈ ગુણવત્તાયુક્ત પી.એચ.ડી. માટે થીસીસ રજૂ કરી શકશે. આથી રાજ્યમાં વધુમાં વધુ વિદ્યાર્થીઓ ઉચ્ચ કક્ષાના ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધન માટે પ્રેરાય અને પી.એચ.ડી.ના કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવે તે માટે સરકારશ્રી દ્વારા પી.એચ.ડી. કરતા વિદ્યાર્થીઓને રીસર્ચ માટે સ્ટાઇપેન્ડ તથા અન્ય સહાય કરવાનું વિચારણા હેઠળ હતું.

પુખ્ત વિચારણાને અંતે રાજ્યમાં આવેલી માન્ય યુનિવર્સિટીઓમાં પી.એચ.ડી. કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓ પૈકી ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધન કરનાર વિદ્યાર્થીઓને આર્થિક સહાય

પૂરી પાડવા “SHODH” (ScHeme Of Developing High quality research) યોજના અમલમાં મુકવામાં આવે છે અને તે અંતર્ગત નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવે છે:

ઠરાવ:

૧. આ યોજનાનું નામ “SHODH” (ScHeme Of Developing High quality research) યોજના રહેશે.
૨. આ યોજના અંતર્ગત રાજ્યમાં આવેલ માન્ય સરકારી/સેક્ટોરલ/ખાનગી યુનિવર્સિટીઓમાં પી.એચ.ડી. કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવેલ વિદ્યાર્થીઓને પ્રતિ માસ રૂ. ૧૫,૦૦૦ નું સ્ટાઇપેન્ડ અને વાર્ષિક રૂ. ૨૦,૦૦૦ અન્ય આનુષંગિક ખર્ચ પેટે વધુમાં વધુ ૦૨ વર્ષ સુધી મળવાપાત્ર રહેશે.
૩. અન્ય આનુષંગિક ખર્ચ પેટે મળવાપાત્ર વાર્ષિક રકમ રૂ. ૨૦,૦૦૦ માંથી વિદ્યાર્થીઓ પૂસ્તકોની ખરીદી, નાના ઈક્વિપમેન્ટની ખરીદી, ટ્રાન્સપોર્ટેશન, વગેરે માટે કરી શકશે. આ માટે વિદ્યાર્થીએ થયેલ ખરેખર ખર્ચના બીલ પી.એચ.ડી. ગાઈડ દ્વારા પ્રમાણિત કર્યા બાદ કેસીજી ખાતે મોકલી આપવાના રહેશે. કેસીજી દ્વારા પ્રમાણિત બિલોની ચકાસણી બાદ ખરેખર ખર્ચની રકમ વાર્ષિક રૂ. ૨૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં ચુકવવામાં આવશે.
૪. આ યોજના અંતર્ગત સહાય મેળવવા માટેના પાત્રતાના ધોરણો નીચે મુજબ રહેશે:
 ૧. વિદ્યાર્થીએ કોઈપણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ ઓછામાં ઓછા ૫૫% (ગ્રેસીંગ અને રાઉન્ડ ઓફ કર્યા સિવાય) મેળવેલ હોવા જોઈએ. જેમાં એસ.સી/એસટી. કેટેગરીના વિદ્યાર્થીઓને ૫% (ગ્રેસીંગ અને રાઉન્ડ ઓફ કર્યા સિવાય) ની છુટછાટ મળવાપાત્ર રહેશે.
 ૨. વિદ્યાર્થીએ ગુજરાતની માન્ય સરકારી, સેક્ટોરલ, અથવા ખાનગી યુનિવર્સિટી અથવા રીસર્ચ સંસ્થામાં પી.એચ.ડી. કોર્સમાં રેગ્યુલર ફુલ ટાઈમ મોડમાં તા.૧/૭/૨૦૧૮ પછી પ્રવેશ નિશ્ચિત કરાવેલ હોવો જોઈએ. રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સંસ્થાઓના વિદ્યાર્થીઓને આ લાભ મળશે નહીં.
 ૩. વિદ્યાર્થીએ રાષ્ટ્રીય કે રાજ્ય કક્ષાની અન્ય કોઈપણ સંશોધન શિષ્યવૃત્તિ (જેમકે યુજીસી રીસર્ચ ગ્રાન્ટ, રાજીવ ગાંધી ડોક્ટોરલ ફેલોશીપ, મૌલાના આઝાદ ડોક્ટોરલ ફેલોશીપ, ICSSR/ICAR/CSIR/ ICPR/ICMR/ICHR કે અન્ય કોઈ સ્કોલરશીપ) મેળવેલ હશે તો આ યોજના અંતર્ગત સહાય મેળવવા પાત્ર રહેશે નહીં.

4. વિદ્યાર્થી કોઈપણ સંસ્થા ખાતે કોઈ પણ રીતે કામગીરી બજાવતો કે આવક મેળવતો ન હોવો જોઈએ.
5. કોઈપણ વિદ્યાર્થી જો રાજ્યની સરકારી/ખાનગી/સેક્ટોરલ યુનિવર્સિટીમાં ફુલ ટાઈમ પી.એચ.ડી. કરતો હોય અને તેની કોઈ આવક/પગાર ન હોય તો તે પણ આ યોજના નીચે સમાવિષ્ટ રહેશે.
6. પી.એચ.ડી. રજીસ્ટ્રેશન યુ.જી.સી.ના પ્રવર્તમાન ધારાધોરણ મુજબ થયેલ હોવું જોઈએ.

પ. આ યોજના હેઠળ ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધનો કરતાં ઉમેદવારો નક્કી કરવા માટે નીચે મુજબની સ્કુટીની કમિટીની રચના કરવામાં આવશે.

1. ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, અમદાવાદ માંથી નિયુક્ત થયેલ એક પ્રતિનિધિ- સભ્ય
 2. ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ટેકનોલોજી, ગાંધીનગર માંથી નિયુક્ત થયેલ એક પ્રતિનિધિ- સભ્ય
 3. ફીજીકલ રીસર્ચ લેબોરેટરી, અમદાવાદ માંથી નિયુક્ત થયેલ એક પ્રતિનિધિ- સભ્ય
 4. ગુજરાતના બે શિક્ષણવિદ્
 5. કેસીજીના અધિકારી- મેમ્બર સેક્રેટરી
- ક. નોલેજ કોન્સોર્ટિયમ ઓફ ગુજરાત, અમદાવાદ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ ધારાધોરણો અનુસાર સ્કુટીની કમિટી કામગીરી કરશે.
- ગ. નોલેજ કોન્સોર્ટિયમ ઓફ ગુજરાત, અમદાવાદ દ્વારા મંજૂર થયેલ અરજદારોને મળવાપાત્ર સહાયની રકમ વિદ્યાર્થીઓના બેન્ક એકાઉન્ટમાં સીધી જમા (DBT) કરવાની રહેશે.
- ઠ. સહાય મેળવનાર વિદ્યાર્થી સામે યુનિવર્સિટી/સંસ્થાના નીતિ નિયમો અથવા નૈતિક ધોરણો પ્રમાણે ગંભીર શિસ્ત વિષયક કાર્યવાહી થઈ હશે તો આવો વિદ્યાર્થી સહાય મેળવવા માટે અથવા ચાલુ રાખવા માટે ગેરલાયક ઠરશે. જે કોઈ વિદ્યાર્થી ખોટી વિગતો, ખોટું આવકનું પ્રમાણપત્ર મેળવીને કે અન્ય કોઈ રીતે ખોટી વિગતો રજૂ કરીને કે છેતરપિંડીથી સહાય મેળવેલ હશે તેવું પ્રસ્થાપિત થતા વિદ્યાર્થી પાસેથી સહાયની તમામ રકમ ૧૮%ના દંડનીય વ્યાજ સહિત પરત લેવાની રહેશે. આ ઉપરાંત તેની સામે કાયદેસરની કાર્યવાહી માટે પગલાં કેસીજી દ્વારા લેવામાં આવશે.

૯. જો કોઈ વિદ્યાર્થી ઉક્ત સહાય મેળવ્યા બાદ પી.એચ.ડી. અધૂરું છોડી દે અથવા જો વિદ્યાર્થી ૦૬ માસથી વધુ ગેરહાજર રહેશે તો તેણે લીધેલી તમામ રકમ ૧૨%ના દંડનીય વ્યાજ સહિત પરત કરવાની રહેશે.

૧૦. વિદ્યાર્થીની યુનિવર્સિટીના જે તે વિભાગમાં નિયમિત રીતે ઓછામાં ઓછા ૭૫% હાજરી હોવી જોઈએ. આ અંગે વિભાગના હેડ ઓફ ડિપાર્ટમેન્ટ (HOD) અને પી.એચ.ડી. ગાઈડનું પ્રમાણપત્ર દરેક માસના તથા દરેક સત્રના અંતે જમા કરાવવાનું રહેશે. વિદ્યાર્થીએ મોબાઇલ એટેન્ડન્સ સિસ્ટમ (MAS) અંતર્ગત તેની હાજરી માર્ક કરવાની રહેશે. દર માસના અંતે વિદ્યાર્થીની ઓછામાં ઓછી ૭૫% હાજરી થવી જરૂરી છે.

૧૧. ગંભીર બીમારી અથવા અન્ય કોઈ અનિવાર્ય કારણોસર વિદ્યાર્થીના ગાઈડની પૂર્વ મંજૂરીથી જ વિદ્યાર્થીની રજા ગાઈડ દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવશે.

૧૨. વિદ્યાર્થીએ ગાઈડ અને જે તે વિભાગના એચ.ઓ.ડી.નો સંતોષકારક કામગીરી માટેનો સતત મૂલ્યાંકન અહેવાલ (Continuous Evaluation Report) દર માસે જમા કરાવવાનો રહેશે. સંતોષકારક મૂલ્યાંકન અહેવાલ કેસીજી ખાતે જમા કરાવ્યા બાદ તેની પ્રમાણભૂતતા ચકાસીને જ સહાયની રકમ મળવાપાત્ર રહેશે.

૧૩. વિદ્યાર્થીએ યુનિવર્સિટી કક્ષાએ નિયમિત સમયાંતરે યોજાતી રિસર્ચ ડેવલપમેન્ટ કમિટિ (RDC)માં રજૂ કરેલ પ્રોગ્રેસ રિપોર્ટ રિસર્ચ ડેવલપમેન્ટ કમિટિ (RDC) થયા બાદ દિન-૧૫માં જમા કરાવવાનો રહેશે.

૧૪. અરજીની પ્રક્રિયા:

1. આ યોજના અંતર્ગત ઠરાવમાં દર્શાવેલ લઘુત્તમ લાયકાત ધરાવતા અને યોજનાનો લાભ મેળવવા ઈચ્છતા વિદ્યાર્થીએ નિયત નમુનામાં નિશ્ચિત કરવામાં આવેલ ધારાધોરણો અનુસાર ઓનલાઈન અરજી કરવાની રહેશે.
2. વિદ્યાર્થીએ યુનિવર્સિટી વિભાગના હેડ ઓફ ડિપાર્ટમેન્ટ (HOD) અને ગાઈડનું ઓથોરાઈઝડ પ્રમાણપત્ર નિયત નમુનામાં રજૂ કરવાનું રહેશે. જે તે યુનિવર્સિટીના નોડલ ઓફિસર દ્વારા આવેલ અરજીઓની ચકાસણી કરી વિદ્યાર્થીને આ યોજના માટે સહાય પ્રાપ્ત કરવા અંગે ક્વોલીફાય/ડીસ્ક્વોલીફાય કરવાનો રહેશે.
3. યુનિવર્સિટીના નોડલ ઓફિસર દ્વારા ક્વોલીફાય કરવામાં આવેલ વિદ્યાર્થીઓની અરજીઓ કેસીજી ખાતે ઓનલાઈન મોકલવામાં આવશે. તથા કેસીજી દ્વારા ક્વોલીફાય થયેલ વિદ્યાર્થીઓની અરજીઓ સ્ક્રૂટીની કમિટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવશે.

4. સ્કુટીની કમિટી દ્વારા અરજીઓના વિષયવસ્તુ અને ઉચ્ચ ગુણવત્તાના આધારે અરજીઓ મંજૂર/નામંજૂર કરવામાં આવશે તથા મંજૂર થયેલ અરજીઓને સહાયની રકમ ફાળવવા માટે કેસીજીને ભલામણ કરવામાં આવશે.
5. કમિટી દ્વારા મંજૂર/માન્ય કરવામાં આવેલ વિદ્યાર્થીને જ આ યોજના અંતર્ગત સહાય મળવાપાત્ર થશે.
6. કેસીજી ખાતેના એકમને મળેલ ઓનલાઇન અરજીઓની ચકાસણી અને મંજૂરી સ્કુટીની કમિટી દ્વારા કરવામાં આવશે. સ્કુટીની કમિટી દ્વારા સરકારશ્રીની પરામર્શમાં રહી નિયત કરાયેલ ધારાધોરણો સંતોષતા વિદ્યાર્થીઓને સહાયની ચુકવણી કેન્દ્રીયકૃત ધોરણે કરવાની રહેશે.

૧૫. યોજનાનું અમલીકરણ:

1. આ યોજના અંતર્ગત નોડલ એજન્સી તરીકે નોલેજ કોન્સોર્ટિયમ ઓફ ગુજરાત (કેસીજી), અમદાવાદે કાર્યવાહી કરવાની રહેશે. આ માટે કેસીજી કચેરી ખાતે સ્ટાફ સહીત અલાયદું એકમ ઉભું કરવાનું રહેશે.
2. આ યોજના અંતર્ગત ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધન માટે પી.એચ.ડી. કરવા માટે આપવાની થતી સહાય અંગેની નાણાંકીય જોગવાઈ તથા સંબંધિત તમામ વહીવટી કાર્યવાહી નોલેજ કોન્સોર્ટિયમ ઓફ ગુજરાત, અમદાવાદ દ્વારા કરવાની રહેશે.
3. કેસીજી ખાતે કાર્યરત થનાર એકમ દ્વારા નેશનલ ઇન્ફોર્મેટીક્સ સેન્ટરના પરામર્શમાં વેબ પોર્ટલ બનાવડાવી પાત્રતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ઓનલાઇન અરજીઓ જરૂરી દસ્તાવેજો સહીત મંગાવવાની રહેશે.
4. આ યોજના હેઠળ રાજ્યભરમાં આવેલી યુનિવર્સિટીઓ ખાતે નિયુક્ત કરેલ હેલ્પ સેન્ટરો મારફતે કેસીજી ખાતે પોર્ટલ ઉપર ઓનલાઇન અરજીઓ મંગાવવાની રહેશે. યુનિવર્સિટી-સંસ્થાઓ- હેલ્પ સેન્ટરો સાથેના તથા વિદ્યાર્થીઓની સહાય સંબંધિત રજૂઆતોને લગતા તમામ પત્રવ્યવહાર કેસીજી ખાતેના સેલમાં કરવાના રહેશે.

૧૬. આ યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સહાય માટે વખતોવખત ફાળવવામાં આવતી ગ્રાન્ટની રકમનું કેસીજી દ્વારા જી.એસ.એફ.એસ. માં રોકાણ કરવાનું રહેશે.

૧૭. આ યોજના હેઠળ ફાળવવામાં આવતી ગ્રાન્ટ એકત્રિત નિધિ તરીકે ગણવાની રહેશે. વહીવટી કામગીરી માટે “SHODH” (ScHeme Of Developing High quality research)

યોજના (માઇનોર રીસર્ચ ગ્રાન્ટ પ્રોજેક્ટ) ની દરેક વર્ષની બજેટ જોગવાઈના ૧% (એક ટકા)ની રકમ કેસીજીની કચેરીને આ નિધિ અને તેના વ્યાજમાંથી થયેલ ખરેખર ખર્ચની મર્યાદામાં મળવાપાત્ર રહેશે. જેનો ખર્ચ યોજનાને લગતી આનુષંગિક કામગીરી માટે કરવાનો રહેશે.
૧૮. આ યોજનાનો અમલ ઠરાવની તારીખથી કરવાનો રહેશે.

ગુજરાત રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

રોનક મહેતા
(રોનક મહેતા)
નાયબ સચિવ
શિક્ષણ વિભાગ

પ્રતિ,

- ઉચ્ચ શિક્ષણ નિયામકશ્રી, ઉચ્ચ શિક્ષણ નિયામકશ્રીની કચેરી, બ્લોક નં. ૧૨/૨, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- એડવાઇઝરશ્રી, કે.સી.જી. કચેરી, "પ્રજ્ઞાપુરમ" કેમ્પસ, એલ.ડી. એન્જિનીયરીંગ કોલેજ પાસે, અમદાવાદ
- એકાઉન્ટ જનરલ અમદાવાદ/રાજકોટ
- પગાર અને હિસાબી અધિકારીશ્રી અમદાવાદ/ગાંધીનગર
- નાણા શાખા, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- બજેટ શાખા, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- સિલેક્ટ ફાઇલ.